

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 176.

NÉPJOG

Szerkesztőség:

Kaposvár, Irányi Dániel utca 11. szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendők.

A kiadóhivatal

munkakörét **Hagelman Karoly** könyvkereskedő vállalván magára, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások ide intézendők.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Délszláv ábrándok.

Kaposvár, október 31.

Megszokta a közvélemény, hogy az évenként összeülő delegációk minden nagyobb emóció nélkül tértek napirendre Bosznia kormányzásának kérdése fölött, meg sem gondolva azt, hogy valamikor fűközpontja lesz oly nagy fontosságú s az európai közvéleményt uraló kérdésnek, mint amilyen a szlávság hatalmi súlyának kérdése Európa keleti részében. Különösnek tetszett volna nagyon, ha fölveti valaki a kérdést, hogy vajjon minő szándékkal ment belé a monarchia a pacifikációba s miért öl milliokat a meghódított tartományok gazdasági életének föllendítésébe, ha tartózkodik a megszállás kérdésének végleges rendezésétől.

Minden bizonnyal üres és hiábavaló beszédnek tartották volna az ilyent s a cáfoló miniszteri beszédet minden valószínűség szerint helyesléssel kísérte volna a külföldi diplomácia szolgálatában álló megannyi külföldi sajtóorganum is, miután a kérdés nem aktuális volta lehetővé tette volna a barátságos hangot.

De hogy lényegben mily ke-

vessé volt őszinte a nagyhatalmak politikája, kitűnt most, midőn elhatározó lépést tett külügyi képviselőtünk, amely voltaképp ugyan csak annak kijelentéséből állott, hogy a vérrel megszerzett s drága pénzen fentartott tartományokat az ideiglenes megszállás helyett az uralkodó véglegesen elfoglaltaknak tekinti, amiknek hova tartozása felett majdan dönt a monarchia két államának országgyűlése. Ezt elvégzik egymás között, anélkül, hogy abba más hatalomnak beleszólása volna.

Nem várt és meglepő hatása lett ennek a kijelentésnek, olyan, amely kapcsolatosan az új törökalkotmány életbeléptetése folytán beállott belső zavarokkal, valamint a Bulgária teljes függetlenítésénél járó bonyodalmakkal, Európa féltve őrzött békéjének komoly veszélyeztetőjévé válhatott. El nem képzelhető súlyos válságba sodródott volna országunk s bár a mostani jelek nyugodtabb hangulatra engednek már következtetni, a veszedelmet elmultnak még nem tekinthetjük, annál kevésbé, mivel azok az ábrándok, amelyek a félművelt s nagyobb balkán nemzetiségeket hevitik, állandó izgatottságban tartják az állapotot, fenyegetve az elkerül-

hetetlen beavatkozás szükségességével.

A hamu alatt lappangó parázs hirtelen lángrobbantásához hasonló a délszláv birodalmi eszme ily erőszakos és sértő módon való feltámadása. Harminc év telt el az okkupáció óta. Mily rengeteg fáradtságba került, míg a lázongó, félvad területtől, iparilag, gazdaságilag fejlődő tartományt lehetett alkotni; évtizedek munkája most termette volna meg gyümölcséit s azt akarja leszakítani az, akinek ahhoz való jogosultsága, akár erőt, akár jogot tekintünk, a semminél is kevesebb. De, hogy nem új keletű a hódítás vágya s a nagy szerb állam ábrándja, az a fanatikus düh mutatja, a mely az annexió hírére kitört. Álmaik, ábrándjaik teljes megsemmisülését jelentette az annexió ténye, mivel a hatalmas osztrák-magyar monarchia integrans részét alkotó bosnyák terület erőszakos elszakítása nem látszhatott könnyű dolognak, ha csak nem európai beavatkozással.

Innen van a hatalmak előtti őrvongó porbacsuszás s hogy nem teljesen sikertelenül, elegendő rámutatnunk a külföldi sajtó rideg s ellenszenves hangjára, mely a szlávság érdekeinek oltalmáról s a szer-

T A R T A.

A szív emlékezete.

Irta: CAPULLE MENDÉS

Az ország gyászba borult, mert a fiatal király, mióta özvegy lett, cseppet sem törődött többé az állam ügyekkel s éjt és napot sirva töltött kedves halottja arcképe előtt.

Ezt az arcképet ő maga festette egykor, miután pusztán e végből meganult festeni; mert nincs borzasztóbb dolog a kedvesre vagy az igazán szerető férjre nézve, mint másra bizni az imádott lény szépségének reprodukálását.

A művészek olyan furcsán szokták egész közletről nézegetni a modelljeiket, hogy a féltékeny ember borzad tőlük, azután nem vetnek mindent vászonra, a mit láttak; valaminek kell maradni a szemökben s a szívökben is.

És most ez az arckép volt a fiatal király egyetlen vigasza; nem bírta visszafojtani könnyeit, ha rá nézett, de a legboldogabb mosoly édességeért el nem cserélte volna e könnyek keserűségét.

Hasztalan mondogatták neki a miniszterei: Felség, nyugtalanító híreket vettünk: Ormuz új királya hatalmas hadsereget von össze, hogy az országunkat megtámadja.

Ugy tett, mintha nem hallaná s szemei egyre az imádott képre voltak szegezve.

Egy napon nagy haragra gyúlt s majdnem megölte egyik udvarnaggyát, aki azt merte előtte mondani, hogy a legjóságosabb fájdalomnak sem szabad örökké tartani, hogy felesleges ura jól tenné, ha arra gondolna, hogy egybekeljen valamely fiatal leánnyal, királykisasszonnyal, vagy akár parasztleánnyal.

— Szörnyeteg! — kiáltott rá a vigasztalhatlan özvegy, — ilyen aljas tanácsot mersz nekem adni! Azt akarod, hogy hűtlen legyek a legkedvesebb királynéhoz? Pusztulj a szemeim elől, különben a saját kezem által halsz meg! De mielőtt még, tudd meg, hogy ismételd az egész világnak, hogy soha nő nem ül a trónomoz, hacsak egészen hasonló nem lesz ahhoz, akit elvesztettem!

Nagyon jól tudta, hogy így beszélvén, éppen nem köti le magát semmire. Ugy, amint a képeretben élt — fájdalom holtán — oly tökéletesen szép volt a királyné, hogy az egész föld kerekéségén nem lehetett volna párját találni.

Barna, dús, hosszú hajjal, mely folyékony ébenhez hasonlóan omlott alá, kissé magas homlokkal, éjfelete mély szemekkel, molyra nyílt szájjal, melyben összes fogai ragyogtak, dacolt minden hasonlattal, összehasonlítgatással. S nem volt királyleány, ha mindjárt a legdrágább ajándékokat kapta is bölcsőjében az összes jó tündérektől,

akiknek olyan szép fekete haja lett volna, olyan mély fekete szemei, olyan homloka és olyan szája.

Sok hónap pergett le — több egy esztendőnél — anélkül, hogy változást hozott volna e szomorú állapotban.

Ormuzból egyre nyugtalanítóbb híreket vettek; a király rá sem hederített a napról-napra növekvő veszélyre. Igaz, hogy a miniszterek szedték az adókat az ő nevében; de mert maguknak tartották meg a pénzt ahelyett, hogy a katonaság felszerelésére fordították volna, az ország bizonyosan el lesz pusztítva, miután fizetett érte, hogy ne legyen.

Igy aztán naponta nagy néptömeg sereglett a királyi palota elé, könyörögve és panaszkodva.

A halott szerelmét ez sem rázta fel buskomorságából; nem látott semmit, csak az arckép néma bájait.

Egyszer mindazáltal — abban az órában, mikor a hajnal rózsásra és kékre festi az ablaktáblákat, — az ablak felé fordult és hallgatta az elvonuló dalt, a csengő édes dalt, hasonló a pacsirta kedves trilláihoz. Csodálkozva lépett közelebb s homlokát az ablaktáblához szorítva, nézett ki.

Alig bírta megállni, hogy el ne kiáltja magát örömeiben. Sohasem látott olyan bájos teremest, mint az a kis pásztorleányka, ki legelőre hajította a bárányait.

Szőke volt annyira, hogy a haja meg-

beknek adandó kárptólásról beszél. Ép harminc esztondeje a san-step-hanói kudarcnak, amely háboruban győzött birodalmat fosztott meg a megszerzettnek vélt gyümölcstől. A kis balkán államokkal könnyen végezhetni. Ezt ők is nagyon jól tudják, de azt is, hogy látszólag mindent elvesztve, nyerhetnek a hatalmak intervenciójával, amiket évtizedek hibás külügyi politikája szembeállított velünk s jelenleg érdekeinket fenyegeti a legkömolyabban.

Az állandó választmány pótülése.

Kapocsár, október 31.

Amilyen szürkének ígérkezett a novemberi megyegyűlés, annyira élénkült iránta az érdeklődés a legutóbb beérkezett ügyek kapcsán. Messze kiható, igen nagy fontosságú közügyek és indítványok kerülnek Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának novemberi közgyűlése elé és hogy a hétfői megyegyűlés iránt nagy lesz az érdeklődés, annak bizonyossága, hogy az állandó választmány csütörtöki pótülésére a választmány tagjai szokatlanul nagy számban jöttek el.

Megjelentek a csütörtök délelőtt tartulésen: *Kapotsfy Jenő* főispán elnök, *Kacs-kovics Lajos* alispán, *Plachner Sandor* főjegyző, *Krieger Ödön* tb. főjegyző, *Noszlopy Tivadar*, *Kiss Emil dr.* és *Lengváry Ferenc* aljegyzők, *Szaplonczay Manó dr.* kir. tan. vm. tiszti főorvos, *Bakonyi Ferenc*, *Bécsy Márton*, *Berger Samu dr.*, *Berzesnyei Gerő dr.*, *Bók Zalán* Lajos, *Czenthe Pál dr.*, *Depold Béla*, *Farkas György*, *Folly József*, *Gaál István*, *Gulyás István*, *Herczog Manó dr.*, *Herbay Pál*, *Kissely László dr.*, *Lencz Sandor*, *Maár Gyula*, *Makfalvay Géza*, *Németh István* polgármester, *Novák János*, *Perczel Akos*, *Piszár Antal dr.* és *Zánkay Gusztáv dr.*

A főispán nyitotta meg rövid beszéddel az ülést, majd áttértek a tárgysorozat ügyeinek javaslattal való ellátására.

Andorka Elek dr. tiszti főügyész indítványt tett aziránt, hogy a vármegye a-

pitson törvényhatósági árvaházat. Az életrevaló tervet részletesen ismertettük már és kifejezést adtunk abbeli meggyőződésünknek, hogy errel a tervvel hosszú időre előnyösen rendezve lenne vármegyénk leléncügye. A szépen, észszerűen indokolt indítványt pártolólágg terjesztik a megyegyűlés elé.

Auszerlitz Viktor a vármegyei telefonhálózat létesítése érdekében nyújtott be indítványt és a választmány javaslata az, hogy a törvényhatóság bizza meg az alispánt, készítse el a megyei telefonhálózat tervét, a megvalósítás módozatait és költségvetését és terjessze ezeket a februári közgyűlés elé.

Hermann Márkus a vándoreigányok letelepítése tárgyában tett indítványt amelyet a választmány pártolólágg terjeszt a közgyűlés elé.

Inkey József báró indítványozta, hogy a vármegye közgyűléseit, ha azok ünnepnapra vagy halottak napjára esne, ugy az azt követő hétköznapon tartsák. A választmány elfogadásra ajánlja az indítványt.

A vármegyei irnokok drágasági pótléket kérnek, mert régen állásukban vannak és az előmenetelre nincs reményük. A választmány nem javasolja a kérelem teljesítését, mert ezidőszerint nincs fedezete erre a vármegyének.

Somssich Andor lemondott az az albizottságokban viselt tagságairól elfoglaltságaira való hivatkozással. Az alispán bejelentette, hogy a választmány megbízásából sikerült a törvényhatóság eme kiváló tagját lemondása visszavonására bírni.

Háromszékvármegye atirata kapcsán elhatározta a választmány, hogy a megyegyűlésnek javasolja irjanak fel a középbirtokosság felsegélyezése céljából.

A számonkérőszék ülése. Ma, vasárnap délelőtt 9 órakor a megyei számonkérőszék *Kapotsfy Jenő* főispán elnöklése mellett ülést tart, amelyen a tisztviselők tevékenységükről tesznek jelentést.

Mezőgazdaságunk eredménye.

Kapocsár, október 31.

Az alispán az ideai gazdasági esztendő eredményéről most terjesztette be jelentését a törvényhatósághoz.

A jelentés kedvezőtlennek mondja az ideai termést.

Az aratás eredménye különösen a kiscgazdánál elszomorító, bár termésünk az országos átlagnál nem rosszabb. A földmívelésügyi miniszter által kiadott hivatalos jelentés szerint katasztrális holdanként termett

buza	760 métermázsá
rozs	709
árpa	597
zab	579

Ilyen a kalászos termények eredménye. A tengeriből a korai vetés érését a meleg napok kifogástalanná tették, de a késői vetésnél a hűvös napok várakozáson jóval aluli termést eredményeztek.

Burgonyában igen gyenge a termés és az augusztusi esőzések csupán a késői fajtákon javították.

A legnagyobb károk a nagy takarmányhiányból származtak. Az egész országban óriási ebben az esztendőben a takarmányhiány, amelynek a nagy szárazság az oka.

A kormány országos mozgalmat indított a takarmányhiány enyhítésére és a segélyakció vármegyénkre is kiterjedt. A somogyi *Gazdasági Egyesület* áldados, elismerésre méltó munkát fejtett ki, hogy kiscgazdánk érdekeit előmozdítsa.

A segélyakció vármegyénkben a Gazdasági Egyesület közreműködésével első sorban kiterjedt az erőtakarmányok beszerzésére és azoknak kiscgazdák részére kedvezményes árban való eladására. Ezenkívül enyhítettek a nagy takarmányinségen szállítási kedvezményekkel, takarmányelőkészítő gépeknek olcsó árban való adományszerzésével, végül a két évesnél fiatalabb üszök megvásárlásával állami támogatás mellett és a tenyészállatoknak takarmányban bővebb vidékeken való elhelyezésével.

Sajnos, kiscgazdánk eme segélyakciók horderetét nem fogták fel teljesen és így a veszély teljesen elhárítva nincs; annyi eredménye azonban mindenesetre van az akciónak, hogy a jószágpocséklás abban maradt.

Ugyanis a takarmányhiánytól megriadt kiscgazdák tömegesen hajtották vásárra jószágukat, amelyeket külföldi üzerek tulajalacsony árakon összevásároltak, külföldre szállítottak, úgy, hogy egész szarvasmarhatenyésztésünket komoly veszedelem fenyegette és bizonyos nehezen helyrehozható visszaesés a somogyi tenyésztesben ugy is elő-

aranyozta a napot inkább, mintsem hogy ettől kapott volna arany színt. Kissé alacsony volt a homlok, rózsás, mint a nyiló rózsák, szemek csillogók, mint a hajnal fénye és a szája olyan szűken mosolygott, hogy dalra nyilván is alig engedett őt hat apró gyöngyöt látni.

A király azonban, bár egészen el volt bővölve, elfordult e látványtól, kezeivel fődte el lehuny szemhéjait s egészen elszégyenve magát, hogy pillanatra is elfordult a kedves halottól, visszatért a képhez, leterdelt és sirt fájdalomában, gyönyörében. Rá sem emlékezett többé, hogy pásztorleány haladt el az ablaka előtt dalolva:

— Oh, te okvetlenül bizonyos vagy benne, — sóhajtotta — hogy gyászos szívem a tied örökre, miután nincs nő, ki rád hasonlítson. S hogy valakit királynévá tegyek, valamely tükörből a te képednek kellene élve kiragyogni!

Másnap aztán, amint a halott arcképet csodálta, kínos meglepetés érte. Elgondolta magában: Ez azután különös! Azt kell hinnem, hogy ez a terem nedves; a levegője károsan hat a festményekre. Mert utóvégre határozottan emlékszem rá, hogy az én királyném haja nem volt olyan sötét, mint amilyennek most látom; bizonynyal nem volt olyan ébenfekete. Benaposodott itt-ott, emlékszem rá, a hajnal és nem azt est színével.

Előkerlte az ecsetjét, palettáját és gyorsan kijavította az arcképet, melyet a nedves levőgő elrontott. No lám, mondta, ime itt van a könnyű aranyhaj, melyet olyan örülten szerettem és szeretni fogok mindig!

És keserű örömmel telve, megújította térden állva a kedves modellhez most már hasonló kép előtt örök hűségesküjét.

De ugyan minő gonosz tündér üzött játékot vele! Három nap mulva kénytelen volt beismerni, hogy az arckép még más észrevesztő hátrányos elváltozást is szenvedett. Mit jelent en ez? Miért olyan magas ez a márványhomlok? A királynak jó emlékező tehetsége volt, hála istennek! Bizonyos volt benne, hogy a királynénak keskeny homloka volt, piruló és üde, mint a nyiló csipkerózska.

Egy pár ecsetvonással alább hozta az aranyos hajzatot, rózsássá változtatta a homlokot s végtelen gyöngédség fogta el a szívét a kijavított festmény láttára.

Másnap még rosszabbul állott a dolog! Világos volt, hogy az arckép szemek és szája valamely titokzatos akarat, vagy véletlen következtében elváltoztak. Az imádott-nak sohasem voltak olyan szomorú szemek, sem ilyen nyiló szája, mely csaknem valamennyi fogat látni engedi.

Nagyon is ellenkezően, az ég reggeli kékje meg sem közelítette kedvességben a szemeknek azurját, melylyel barátjára nézett;

és ami a száját illeti, az olyan parányi volt, még ha dalra vagy csókra nyilt is ki, hogy alig engedett egy pár piciny gyöngyöt látni.

A fiatal király roppant haragra lobbant ez ostoba arckép ellen, mely annyi kedves emlékek ellenmondott. Ha keze ügyébe akadt volna az utalatos varázsló, kinek ez az átalakulás tulajdonítható volt, — mert itt bizonyára valami varázslat mehetett végbe — borzasztó módon megboszlulta volna magát rajta. Kevés híjja volt, hogy le nem vette a falról és szét nem taposta a hazug képet!

De mégis lecsillapult a gondolatra, hogy hiszen lehet a bajon segíteni. Munkához látott; festett a saját hű emlékezete után; és pár órával később egy fiatal nő volt a vásznon kék szemekkel, mint a távoli hajnal, olyan piciny szájjal, hogy ha virág lett volna, alig fért volna bele két-három harmatcsepp.

És fájdalmas elragadtatással nézte a királynét.

— Ez ő! Oh, valóban ő! — sóhajtotta. Ugy, hogy semmi ellenvetést nem tett, mikor a kamarása — kinek szokása volt a kulcslyukon bekandikálni — azt tanácsolta neki, hogy vegyen nőül egy kis kedves pásztorleányt, ki minden áldott reggel elhalad a palota előtt hangosan dalolva, mert hajszálya hasonlít — egy kicsit szebb talán — a szép királyné arcképehez.

állott, ami vármegyénk állattenyésztő kisgazdáinak súlyos anyagi károsodást jelent.

Az idei gazdasági esztendő csupán a szőlőgazdáknak hozott a remélnél is jobb eredményt. Azok a szőlők, amelyeket tulajdonosaik megfelelően műveltek, a rendesnél 150—200 százalékkal nagyobb termést hoztak.

Nagy baj azonban a bortermelőkre, hogy a tulzott terméshirek a bor árát alaposan leszállították, de ha bortermelőink bevárhatják a mesterségesen leszorított árak természetes kialakulását, úgy méltó jutalmazást találják majd fáradozásaiknak.

Tüdőbetegek rendelő és segélyező intézete Kaposváron.

Kaposvár, október 31.

Ismeretes az a szomorú tény, hogy vármegyénk a dunántúli vármegyék között az elsők között van a gümőkóros fertőzés és halálozás terén. Ha figyelembe vesszük, hogy a gümőkór ezelőtt 20—25 évvel nálunk alig fordult elő és az is inkább a városok és nagyobb ipari helyeken, ma pedig a falvakban is épen úgy el van terjedve, mint a nagyobb központokon, — lehetetlen volt ezt tovább tétlenül nézni. Épen ezért a vármegye törvényhatósági bizottsága f. évi február havi közgyűléséből kiküldött egy 50 tagu (25 ur és 25 hölgy) központi bizottságot, felkérve annak tagjait, hogy vegyék keükbe a gümőkór ellen való védekezést az egész vármegyére kiterjedően szervezzék és vezessék azt. A központi bizottság május hó 6-án tartotta meg alakuló gyűlését, megválasztván a tisztkart és kiküldött egy bizottságot az alapszabály-tervezet elkészítésére.

A tisztkar azonnal megkezdte működését. Mindenekelőtt felhívta a járási főszolgabíró urakat, hogy minden járásban alakítsák meg a járási bizottságokat és felirt egyidejűleg a Belügyminiszter urhoz, hogy a Kaposvárott felállítandó rendelő és segélyező intézetet (diszpenzert) részesítse állami támogatásban. A Belügyminiszter ur ugyszólván pár nap alatt válaszolt és tudatta, hogy azon reményben, miszerint ez felbuzdulás nem lesz a vármegye közönségénél mulékony, hanem maradandó és alhatatos a tuberkulózis elleni küzdelemben, a maga részéről évi 5000 kornát ad a kaposvári diszpenzer céljaira. A mely összeget azonnal kiutaltványozta és rendelkezésre bocsátotta. Ime meg van az alap, a melyen elindulhatunk. A vezetőség azonnal munkához látott, kibérelte erre a célra 3 évre a Rózsa-utca 4-ik számú házat, amely az intézet céljainak megfelelően fel is van szerelve és ahol a járó tüdőbetegek részére a rendelés és segélyezés november hó 1-ső napján kezdetét fogja venni. Hisszük, hogy az intézet jótékony hatását Kaposvár szegény tüdőbetegei és azok családtagjai csakhamar érezni fogják, és hogy ez az intézet magasztos és

emberbaráti feladatának a nagyközönség támogatása mellett, meg is fog felelni.

A tuberkulózis ellen védekező Somogyvármegyei Egyesület központi bizottsága október hó 31-én délelőtt gyűlést tart, ahol jelentés tétetik a járási bizottságok megalakulásáról és letárgyalják az alapszabályokat, megnyitják a diszpenzert és kibocsájtják a taggyűjtő ivateket.

A közönség tájékoztatása végett jónak látom közölni, hogy tulajdonképpen mi a célja a tuberkulózis ellen védekező Somogyvármegyei egyesületnek és hogy ennek az egyesületnek, illetve tagjainak mik a teendői a tuberkulózis elleni küzdelemben?

I. Propaganda. A propaganda célja: a népesség minél nagyobb rétegének felvilágosítása a tuberkulózis lényegéről, pusztító hatásáról és az ellene való védekezésről. Azért arra törekszik, hogy a társadalom minden rétegéből gyűjtse tagjait és megnyerje a rokon törekvésű egyesületeket (vöröskereszt, nőegyletek, munkáspénztár, gyermekbarát stb.) egyesületek közreműködését és a hatóságok támogatását.

A tanítókat, orvosokat és lelkészeket különösen törekszik megnyerni az ismeretek terjesztésére. Rendez nyilvános előadásokat, röpiratokat és falragaszokkal igyekezik terjeszteni az idevágó ismereteket.

A hatóságok, egyesületek és egyesek támogatása mellett igyekszik a tuberkulózis leküzdésére szolgáló intézményeket állítani, vagy azokat támogatni és nemcsak Kaposvár város, hanem az egész vármegyére kiterjesztően vezetni és irányítani a tuberkulózis elleni küzdelmet.

II. Gondozóhelyek (diszpenzer) létesítése. A diszpenzer létesítése Calmette nevéhez fűződik. Ő ezek által a szanatóriumok hiányán akart némileg segíteni. De az is vezette őt, hogy a sok szegény sorsu tüdőbeteg orvosi és anyagi segélyhez jusson, hogy nyomasztó gondoktól szabaduljanak és hogy figyelmeztetve és kitanítva legyenek az őket és környezetüket fenyegető veszélyre. A diszpenzernél a fődolog, hogy a beteg ne későn, hanem minél előbb keresse fel az orvost, hogy őt lehetőleg megmentsék s környezetét megóvhassák a fertőzéstől. A szegény sorsu tüdőbetegek a diszpenzerben nemcsak, hogy díjtalanul részesülnek orvosi segélyben, kapnak gyógyszert, hanem kitaníttatnak a profilakszisra s munkaképtenség esetén anyagi támogatásban is részesülnek. Kapnak tej, hus, tojás és lakás segélyt a szükséghez és körülményekhez képest. Kapnak köpő üveget és kitaníttatnak a köpet fertőtlenítésére. A lakás, ruha és fehérneműek fertőtlenítésére. Kioktattatnak különösen arra, hogyan viselkedjenek, hogy családtagjaik és embertársaikra veszélyt ne képezzenek. A diszpenzerben köpetvizsgálatok is végeztetnek, miért is az minden a vizsgálatokhoz szükséges szerek és eszközökkel fel van szerelve. Végeznek köpetvizsgálatot vagyonosak részére is megfelelő

díj ellenében, — az így befolyó díjak, mint bevételek kezeltetnek és a szegény tüdőbetegek segélyezésére fordíttatnak

III. Tüdővésztes kórházak és menhelyek létesítése. Ezek olyan betegek számára valók lesznek, kik nem alkalmasak sem az otthoni, sem a szanatóriumi kezelésre s akik ilyen speciális kórházban, vagy menhelyen elhelyezve, nem veszélyeztetik embertársaik egészségét.

IV. Lakásviszonyok javítása. Bebizonyított tény, hogy a tuberkulózis legkiválóbban lakásbetegség, hogy elterjedése egyenes arányban áll a lakás zsufoltságával és egészségtelen voltával.

V. Gyermekotthonok létesítése. Hol a diszpenzér által segélyezett szegénysorsu tüdőbeteg családoknak még egészséges gyermekei állandó gondozásban részesüljenek, hol a gyermekek nemcsak a fertőzéstől óvassanak meg, de rendszeres testi és szellemi nevelésben is részesüljenek.

Ime, elsoroltam röviden azon teendőket, melyek a tuberkulózis ellen védekező Somogyvármegyei Egyesületre várnak. Hogy ezeknek a szükséges és nemes feladatoknak megfelelőhessen, hozzá kell látni a tőke gyűjtéshez. Sürgős feladata az egyesületnek, hogy a diszpenzer által gondozásba vett szegény tüdőbetegek minél nagyobb száma részesüljön élelem lakás stb. segélyben. Feladata az is, hogy a kezdetleges stádiumban lévő betegeket vagy szanatóriumokba, vagy fürdőhelyeken, vagy valamely egészséges vidéken helyezze el és ezek ellátásáról gondoskodjék.

Sok és nehéz feladat vár tehát az új egyesületre, de ismerve vármegyénk lakosságának nemes gondolkodását, hissük, hogy minél többen fognak belépni az egyesületbe, mint alapító, rendes és pártoló tagok, hogy így lehetővé lesz a tőkegyűjtés, amelyek magasztos feladatát teljesítheti és minél több szegény tüdőbeteget és azok családtagjait részesíthet segélyben, és hogy el tud követni lehetőleg mindent arra, hogy ez a rettenetes betegség, mely vármegyénkben annyira el van terjedve és oly sok embert tesz munka és keresetképtelenné, oly sok családot ránt a nyomorba és sujt bánattal, minél szűkebb korlátok közé legyen szorítható.

E nemes vármegye minden fia és leánya Istennek tetsző dolgot fog művelni, ha részt vesz a gümőkór leküzdésére irányuló mozgalomban, a legkisebb áldozat is, amit e célra hoznak, üdvöt és áldást fakaszt úgy reánk, mint az utódokra.

Szaplonczay Manó

királyi tanácsos, vármegyei tiszt főorvos.

A vármegyeház átalakítása.

Kaposvár, október 31.

Somogyvármegye évszázados, öreg székházának ölesvastagságu falaiba belevágtak kalapácsát a haladás és néhány hónap alatt bámulatra méltó átalakulást eszközölt az ódon épületen.

Nehéz anyagi viszonyok közepette

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvószert

Minden külföldit fölülmul hazánk természetes szénsavasvizek királya:

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-

a mohai **ÁGNES**-Forrás.

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitünő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-

Kedvelt borviz! Olosóbb a szódaviznél! Mindenütt kapható! Főraktár: Honig & Veinberger uraknál Kaposvár.

kezdettségéig Somogyvármegye székházának átalakításához. A bíróság és a pénzügyigazgatóság végleges kikötőzése tette különösen aktuálisnak, hogy az öreg épületeket átalakítsák.

A renoválással egyidőben határozták el a Teleki-utcai épületrész lebontását és a telkek eladását, amely összeg a renoválási költségekre fordított.

Ma már a hátsó épület teljesen átalakítva készen áll és valóban olyan, mintha teljesen új lenne, mintha most tervezték volna a legmodernebb anyagok felhasználásával. Az államépítészeti hivatal, a vármegyei tűzrendészeti felügyelőség és az erdőhivatal foglalják el a két emeletét az új épületnek, amelynek földszintjén a vármegyei nyomda, a szolgálások és kocsi-szinek vannak.

Ehhez az épülethez két új szárnyat építenek, amelyekben a belakással bíró főtisztviselők lovainak istállója vannak.

A főépület két oldalszárnnya is teljesen új képet öltött. A régi rozott falépcsőket szép, izléses modern lépcsőházak váltották fel és a helyiségek is teljesen új képet nyertek. Ma már az árvaszék, a főispán, a főszolgabíró hivatalos helyiségei olyanok, amilyent a mai kor megkíván.

A nyugati szárny is teljesen új képet öltött. Disztes lépcsőházon át modern helyiségekbe jutunk, ha a jegyzői irodákba, vagy a második emeleten levő segédhivatalokba akarunk menni.

Ugyanebbe az épületszárnnyba költöztetik most az alispán hivatalát is. Az új alispáni hivatal és fogadóterem az átalakított épület részben már néhány nap alatt készen lesz.

A hivatali helyiségeknek megfelelő butorzáttal való berendezését már régen elhatározta a törvényhatóság és már meg is csinálták volna az új butorzatot, hanem az a baj, hogy a miniszter még nem hagyta jóvá az erről szóló határozatot.

A hivatalok berendezésén kívül a renoválási munkálatokban még hátra van a legfontosabb rész és pedig a főépület középső részének renoválása, vagyis a főlépcsőzet átalakítása és a vármegyei ház dísztermének a renoválása.

Itt a vármegye különös gondot fordít a renoválás művészi megoldására. Az átalakításnál a célszerűség mellett a műizlés jogos követelményeinek is meg akarnak felelni és ezért a renoválási tervek közli a vármegye az iparművészeti múzeummal és annak meghallgatása után megkezdik a főlépcsőház és a közgyűlési terem renoválását is.

Kaposvár a megyegyűlésen.

Kaposvár, október 31.

A hétfői megyegyűlésen Kaposvár városnak több jelentős ügyével foglalkozik a törvényhatósági bizottság. A városi ügyeket alább ismertetjük az állandó választmány javaslatával együtt.

A város vezetőségének hosszas alkudozás után *Herczeg* testvérek pécsi vállalkozóval sikerült a vízvezeték építési költségeire előnyös leszámolást kötni.

A leszámolásnál a vállalkozó tekintélyes követelésektől elállott, csak hogy minél előbb a pénzéhez jusson. A város nem akart belemenni egy hosszas, sok pénzt megemésztő és kétséges kimenetelű perbe és az előnyös ajánlatot elfogadta. Ezt a határozatot megfelelőbbre *Darnay* Béla kaposvári lakos, de a választmány a határozat helybenhagyását javasolja, mert a vízépítési felügyelőség, amelyet ebben a kérdésben megkérdeztek, azt mondja, hogy a városnak kapnia kell ezen az előnyös leszámoláson.

Kaposvár város jövő évi költségelőirányzata, amely 117611 korona bevétellel szemben 387000 korona kiadást mutat, a választmány jóváhagyni javasolja azzal, hogy a hiány pótdóval fedezendő.

A város új pénzkezelési és számviteli szabályzatot készített, amely teljesen az állami kezelés szerinti elbánást kíván a pénztár és a számvetőség ügyei körül. Jóváhagyását javasolja a választmány.

A számvetőségi tisztikar tagjainak új címzést adott a város és a gazdasági ügyek intézésére gazdasági előadói állást szervezett. A választmány hozzájárul.

Ugyancsak hozzájárult a választmány a város ama határozatához, amely szerint a várost három egészségügyi kerületbe osztják és a Donner-város részére harmadik városi orvosi állást kreálnak, azonban a választmány szükségesnek tartja, hogy az orvosok a kerületeik közepén lakjanak.

H I R E K.

— **Elhunyt kaposvári alezredes** Városszerte ismert és becsült tagja hunyt el most városunk társadalmának. *Brandt* József nyugalmazott honvédelezredes életének 76. évében Tallian-utca 14. szám alatti lakásán szívbajban meghalt. Halála városzerte ószinte részvétet kellett.

— **A kaposvári Kossuth-szohor** ügyében a városi tanács ma felszólította mindazokat, akiknél gyűjtőív van, hogy minél előbb fejezzék be a gyűjtést és az ivatek szolgáltatassák be a városhoz. Az eddigi kimutatások szerint összesen 12.000 korona gyűlt össze a kaposvári Kossuth-szohorra.

— **Főuri vadászat.** November hó 9-én kezdődnek s 2 napig tartanak gróf *Festetics* Taszilo fácánvadászatai, melyeken *Ferenc Ferdinánd trónörökös is jelen lesz.* A vendég tiszteletére ez alkalommal 10000-nél több fácánt koncentráltak a grófi erdészetek *Lankóczi* és *Sötétdőbe* ahol a vadászatok rendeztetnek. Gyönyörű zsákmányra van tehát kilátás e vadászatoknál, melyeknek a magas vendég kedvteléssel hódol.

— **A helypénzszedési szabályrendelet.** Kaposvár város évekket ezelőtt megalkotta helypénzszedési szabályrendeletét, amelyet a miniszter azzal küldött nemrég vissza, hogy az elővásárlási tilalmat törölje abból a város. Mivel ezt a szakaszt éppen a közönség eminens érdekében vették be a szabályzatba, a képviselőtestület eme szakaszt fentartotta és indokolta a belügyminiszternek eme szakasz szükségét, mert csupán az elővásárlási tilalommal lehet közönségünket a kofaktól megmenteni. Most a miniszter tekintetbe vette a város indokait és a szabályzatot az elővásárlási tilalommal együtt helybenhagyta.

— **Ménvizsgálat a vármegyében.** A magánmének vizsgálatára küldött harmas bizottság a járásokban december hónapban tartja meg a ménvizsgálatokat az alábbi sorrendben: december 9-én Nagyatádon, 10-én Szigetváron, 11-én Barcson, 12-én Marczaliban, 14-én Tabon, 15-én Lengyel-tóiban, 16-án Kaposváron, 17-én Igalban, 18-án pedig Csurgón.

— **A megyei készpénzek elhelyezése.** Somogyvármegye a házipénztárának és a gyámpénztárnak pénzkészletét a vármegye a következőképpen szándékozik elhelyezni: a somogy megyei, a kaposvári és a kaposvári gazdasági takarékbán, valamint a központi országos hitelszövetkezetben ezek alaptőkéjének 70 százalékaig terjedő összeget 4 és fél százalékkal, a somogy megyei takarékpénztárban az alaptőke hétézred részéig 5 százalékkal, a marczali takarékpénztárban

az alaptőke kétharmad részéig 4 és fél százalékkal, a csurgói takarékbán az alaptőke feléig 4 és háromnegyed százalékkal, a nagyatádi takarékbán pedig az alaptőke feléig 4 és fél százalékkal. A többi ajánlkozó pénzügyi intézet igénybevételét a vármegye az alispánra bizza. Az egyes takarékok alapszabályait a vármegye, mint betevő magára nézve kötelezőknek elfogadja, azonban a betétek felmondására nézve kiköti, hogy 10 ezer koronáig terjedő összegnél előre nem mondja fel a betétet, 20 ezer koronáig a felmondás 8 nap, 40 ezer koronáig pedig 14 nap.

— **Államosítják a balatoni kikötőket.** Az állam lassankint az összes balatoni kikötőket átveszi és gondoskodik azok fenntartásáról. A somogyi kikötők közül a fonyódit még tavaly átvette az állam, most meg a balatonföldvári kikötő átvétele tárgyában volt helyszíni tárgyalás. Még ez év folyamán kezdi meg a vármegye a földművelésügyi miniszterrel a tárgyalásokat a balatonboglári kikötő átvétele ügyében.

— **Nyakszirtmerekedés az állatok között Somogyban.** Nemeske és Görösgal pusztákon a szennyes ivóvíz következtében az állatok között nyakszirtmerekedés lépett fel, amely hamarosan elpusztított 35 szarvasmarhát. A gazdasági cselédek marhaállományánál lépett fel a baj, amely az állomány felét elvitte, mire a továbbterjedést meg tudták akadályozni.

— **Ménállamások Somogyban.** A jövő évi fedeztetési idényre vármegyénkben az alábbi helyeken lesznek fedeztetése állomások: Kutason 3 ménnel, Adánd, Aszaló Babon, Büssü, Gölle, Köröshegy, Lengyeltóti, Nagydobsza s Nagyatád községekben 2—2 ménnel.

— **A balatoni körtelefon.** November hó elejétől kezdve üzembe helyezik a balatoni körtelefont, melybe a következő állomásokat kapcsolják be: Nagykanizsa, Székesfehérvár, Aliga, Balaton-Almádi, B-Berény, Balaton-Földvár, B-Füred, Fonyódfürdőtelep, Szentkirály, Szabadi, Siófok, Gyenesdiás, Kenese Keszthely, Lepsény, Polgári, Szántód, Boglár, Veszprém. A körtelefon hálózatban levő előfizetők ingyen beszélgethetnek, míg a nem előfizetők 3 percig tartó beszélgetésért 1 korona díjat fizetnek.

— **Somogyiak a király ebédjén.** A budavári királyi palotában szerdán este hat órakor volt az első delegációs udvari ebéd, amelyre a következő somogyiak voltak hivatalosak: *Esterházy* Miklós herceg, *Pallavicini* Ede őrgróf és *Thaly* László dr.

— **A menhelybizottság megalakulása.** A pécsi gyermekvédő-menhelybizottság most tartotta megalakulási gyűlését a pécsi városháza nagytermében, amelyen három vármegye képviseltette magát. A gyűlésen több főispán ott volt, továbbá megjelent a belügyminiszter képviselője Ruffy Pal min. tanácsos, Edelshein-Gyulai Lipót gróf a gyermekvédő liga elnöke stb. Vármegyénket Széchenyi Aladár gróf, a menhelybizottság elnökhelyettese, Kaposvárt pedig Kovács Soma h. polgármester képviselte.

— **Adós községek.** Az állami anyakönyvezésről szóló törvény meghagyja, hogy az anyakönyvi dologi kiadáshoz az anyakönyvi kerület minden községe tartozik hozzájárulni. A kaposvári anyakönyvi kerülethez tartozik Szentjakab és Kaposfüred község is, de ezek egy fillért sem fizettek. A városi tanács most felhívta a két községet, hogy köteles hozzájárulást öt évre visszamenőleg fizessék meg.

— **Az uradalmi raktáros vérengzése.** Barcsról jelentik: A *somogytárnócai* uradalomban szolgált *Bedő* Imre hasonnevű fiával. A fiu a magtárban égő pipával dolgozott, mit az ellenőr látva, a pipát kiütötte a fiu szájából, mire ez az ellenőrt megfenyegette. Este a fiatal *Bedőt* az irodába hívták, aki atyja kíséretében ment késsel felfegyver-

kezve, atya azonban künn maradt. Az irodában ismét szóváltás támadt, mire Bedő kést rántott és az ellenőrré támadt, akit megsebesített. A dulakodást hallva, az öreg Bedő is az irodába ment hogy fiát kiszabadítsa, de egy harmadik személy, *Makar Pál* raktáros egy fokossal olyat sulytott a két Bedő fejére, hogy az öreg Bedő azonnal szörnyethal, a fiatalabb pedig életveszélyesen megsebesült.

— **Megszökött inas.** A kaposvári rendőrség csavargásban talált mult éjszaka egy gyermeket. Bekisérték a központra, ahol elmondta, hogy Németh Sándornak hívják, 13 éves szabóinas Budapesten, de gazdájától elszökött, mert világot akart látni. A kalandos természetű gyermeket visszaviszik Budapestre a szüleihez.

— **A cukorgyár tolvajai.** A cukorgyár igazgatósága jelentést tett a rendőrségnek, hogy a raktárból igen sok értékes, cukorcsomaglásra való zsák eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást és Pölcz Antal tizedes hamarosan eredményt is ért el. Több helyen tartott házkutatást és találtak is néhány zsákot. A további nyomok a közeli Szerdahelyre vezettek és Pölcz itt is tartott házkutatásokat, amelynek során Gáz Ferenc, Gáz Julis, Csanádi Imre és Horváth Pintre György munkásoknál 75 zsákot találtak. Ezek beismerték, hogy a zsákok a cukorgyárból valók. Ugy lopták össze a zsákokat, hogy mindennap egyet-egyet a ruhájuk alá dugtak és hazavitték. A finom zsákokból aztán lepedőket, fehérneműket csináltak. A tolvajok ellen megindult a bünvádi eljárás.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A szerkesztésért felelős.

Dr. Pete Márton.

Teljesen kipróbált,

minden tekintetben kifogástalan használt IV-es számú „YOST”-írógépet, utolsóelőtti modellünk, ajánljuk 300 koronáért, esetleg részletfizetésre is. Új, X-es számú gépünk ára 600 kor. 5% pénztári engedmény.

A „YOST”-írógép nem szalagos gép,

minek következtében irásának tisztaságát más gép utol nem érte. Mindkét gépet bemutatjuk az ország bármely részében vételkötelezettség nélkül. Bővebbet

„YOST”-írógép r.-t. Budapest, VII., Erzsébet-körut 9-II. (New-York palota.)

Káldor M. igazgató.

Érvényes 1908. október 1-étől.

A Kaposvárra érkező és Kaposvárról induló vonatok (téli) menetrendje.

A vonat száma	Allomás	Érkezik	Indul	Jegyzet
Budapest—Fiume				
1002	Kaposvár	d. e. 10 óra 56 p.	d. e. 10 óra 57 p.	gyorsvonat
1008	„	d. u. 3 óra 6 p.	d. u. 3 óra 14 p.	személy vonat
1902	„	este 7 óra 20 p.	este 7 óra 28 p.	Dombóvárig gyors, azután sz. vonat.
1004	„	este 8 óra 9 p.	este 8 óra 10 p.	gyorsvonat
1006	„	éjjel 12 óra 54 p.	éjjel 12 óra 56 p.	gyorsvonat
1010	„	hajnali 4 óra 16 p.	hajnali 4 óra 24 p.	személy vonat
1042	Csak Dombóvárról	reggel 7 óra 19 p.	reggel 7 óra 34 p.	Gyékényesig
Fiume—Budapest				
1041	Kaposvár Csak Gyékényesről	este 7 óra 56 p.	este 8 óra 11 p.	vegyes vonat
1003	Kaposvár	éjjel 3 óra 40 p.	éjjel 3 óra 40 p.	gyorsvonat
1007	„	éjjel 1 óra 19 p.	éjjel 1 óra 27 p.	személy vonat
1005	„	reggel 8 óra 5 p.	reggel 8 óra 6 p.	gyorsvonat
1011	„	reggel 8 óra 55 p.	reggel 9 óra 5 p.	Dombóvártól gyors
1009	„	déli 12 óra 31 p.	déli 12 óra 56 p.	személy vonat
1001	„	d. u. 5 óra 39 p.	d. u. 5 óra 40 p.	gyorsvonat
Kaposvár—Mocsolád—Siófok				
4312	Kaposvár	—	hajnali 4 óra 40 p.	vegyes vonat
4302	„	—	reggel 8 óra 15 p.	motoros vonat
4304	„	—	déli 12 óra 40 p.	„
4306	„	—	d. u. 5 óra 58 p.	„
4308	Tabról Siófokra	—	hajnali 5 óra 26 p.	„
Siófok—Mocsolád—Kaposvár				
4301	Kaposvár	reggel 7 óra 27 p.	—	motoros vonat
4303	„	déli 12 óra 16 p.	—	„
4313	„	este 7 óra 59 p.	—	vegyes vonat
4305	„	este 10 óra 4 p.	—	motoros vonat
4307	Siófokról Tabra	este 10 óra 28 p.	—	„
Kaposvár—Fonyód				
4402	Kaposvár	—	reggel 8 óra 16 p.	személy vonat
4412	„	—	déli 12 óra 41 p.	vegyes vonat
4404	„	—	d. u. 3 óra 30 p.	személy vonat
Fonyód—Kaposvár				
4411	Kaposvár	reggel 6 óra 52 p.	—	vegyes vonat
4401	„	d. u. 2 óra 22 p.	—	személy vonat
4403	„	este 9 óra 45 p.	—	„

(Folytatás a tuloldalón)

		Kaposvár Barcs			
4612	Kaposvár	—	reggel 3 óra 50 p.	vegyes vonat	
4614	"	—	d. u. 3 óra 46 p.	"	
		Barcs—Kaposvár			
4611	Kaposvár	7 óra 13 p.	reggel	vegyes vonat	
4613	"	9 óra 28 p.	este	"	
		Kaposvár—Szigetvár			
4512	Kaposvár	—	hajnali 4 óra 23 p.	vegyes vonat	
4514	"	—	d. u. 4 óra 20 p.	"	
		Szigetvár—Kaposvár			
4511	Kaposvár	7 óra 50 p.	reggel	vegyes vonat	
4513	"	2 óra 57 p.	d. u.	"	

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDÖS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös üzletemet, melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (Piac-tér), nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket, ugyszintén bőrönd, vadászati és bőr-díszmű árukat.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gőzműfestő gyára
KAPOSVÁR, Fő-utca 31. sz., saját hazában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt
plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,
mely legújabban

 ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségügyi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk házi-asszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100 százalékkal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

A legkapósabb
politikai
napilap

„AZ ÚJSÁG”

Főmunkatársak:

Herczeg Ferenc, Kenedi Géza,
Kóbor Tamás, Kozma Andor,
Mikszath Kálmán.

Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN.
Társ szerkesztő: DR. ÁGAI BÉLA

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 28 K — f.
Fél évre 14 K — f.
Negyedévre . . . 7 K — f.
Egy hónapra . . . 2 K 40 f.

Hetenként ASSZONY és GYERMEK melléklet.

Megrendelési cím:

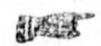

„AZ ÚJSÁG” kiadóhivatala
Budapest, Rákóczi-ut 54.

„AZ ÚJSÁG” OLVASÓTERME
a vidékről a fővárosba érkező előfizetőink rendelkezésére áll.

Félelem és bánatnak
a családi életben vége!

Egyetemes-világ-asszony védelem.

 (Biztos!)

Saját érdekében kérjen 10 fillér levélbélyeg beküldése mellett prospektust és árjegyzéket.

Szétküldés titoktartás mellett:

BAUER JÓZSEF

kosmetikai, higiéniai-vegyi művek.

Főképviselet és szétküldési iroda:

WIEN, I., Sonnenfelsgasse 21.

Jutányos áron

felvételnek

hirdetések

a kiadóhivatalba.